

Słyszę, ale nie rozumiem.... -

Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego

U dzieci i dorosłych zakłócenie to wpływa na przetwarzanie bodźców słuchowych pomiędzy uchem wewnętrznym a mózgiem. „Uszy” słyszą w normie słuchowej, jednak nie przekazują dalej akustycznych impulsów prawidłowo do mózgu. Rozpoznanie centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego, można przedstawić jeżeli co najmniej jedna z poniżej wymienionych funkcji słuchowych jest zaburzona.:

1. Lokalizacja źródła dźwięku
2. Różnicowanie dźwięków
3. Rozpoznawanie wzorców dźwięków
4. Analiza czasowych aspektów sygnału dźwiękowego
5. Umiejętność rozumienia mowy zniekształconej
6. Umiejętność mowy w obecności sygnału zagłuszającego

Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego nie są klasyczną jednostką chorobową, ale powinny być traktowane jako zespół objawów, które mogą występować w wielu różnych populacjach klinicznych i mieć różnorodną etiologię. Zaburzenia te często zamiennie nazywane są zakłóceniem postrzegania i przetwarzania słuchowego.

Kiedy słuchanie/słyszenie jest utrudnione może wpływać na następujące obszary:

- ✓ Uwagę i koncentrację,
- ✓ Rozumienie mowy,
- ✓ Artykulację,
- ✓ Komunikację,
- ✓ Przetwarzanie fonologiczne,
- ✓ Samoocenę,
- ✓ Interakcje społeczne.

Jak rozpoznać, że dziecko ma trudności z przetwarzaniem słuchowym? Oto **symptomy, które świadczą o zaburzonym odbieraniu dźwięków:**

Po pierwsze można zauważyć **opóźniony rozwój mowy**, zaburzenia artykulacji oraz jakości wypowiedzi – dziecko może stosować przestawki, a w zdaniu będzie zaburzony szyk. Następnie jest **zaburzona intonacja** – mowa jest monotonna, cicha bądź odwrotnie: bardzo szybka mowa i zbyt głośna. U dziecka z zaburzonym przetwarzaniem słuchowym **ograniczone jest rozumienie mowy**, która jest bezpośrednio skierowana do odbiorcy. Osoby te, nie rozumieją prawidłowo poleceń i pytań,

szczególnie, gdy są długie i skomplikowane. Kolejnym objawem jest **zaburzenie uwagi słuchowej**. Występuje wtedy **krótki okres zdolności utrzymania się uwagi**, szybka męczliwość w przypadku czynności wymagających długotrwałej lub złożonej aktywności słuchowego uczenia się. Dziecko jest rozproszone szczególnie wtedy, jak w tle jest hałas. Dzieci z zaburzonym przetwarzaniem słuchowym nadmiernie zwracają uwagę na bodźce, które nie są istotne, są zmęczone po przebywaniu w głośnym środowisku, mają **nadwrażliwość na dźwięki**. U osób takich zaobserwowano krótką zdolność utrzymania uwagi oraz **osłabioną pamięć słuchową** np.: trudności z zapamiętywaniem i powtórzeniem usłyszanej informacji, trudności z uczeniem się na pamięć i zapamiętywaniem sekwencji dźwięków (dni tygodni, miesięcy lub tabliczki mnożenia). Kolejnym symptomem jest **trudność pisania ze słuchu oraz z pamięci**. Występują błędy ortograficzne typu słuchowego. Dzieci mają **problem z nauką języków obcych, potrzebę nadmiernego hałasowania oraz częste bóle głowy**.

Terapia słuchu jest terminem używanym do opisania szeroko rozumianego pojęcia terminu słuchowego. Najczęściej są to programy oparte o mowę i muzykę, które są specjalnie wybierane i skomponowane, w celu lepszego rozumienia szczegółów, które słyszymy. Badania wykazały, że rozumienie i słyszenie muzyki i mowy mają wiele wspólnego. Wykazano, że lepszy słuch i radość ze słyszenia mają duży i pozytywny wpływ na uwagę, naukę i nawiązywanie kontaktów. **Terapie słuchowe** dzielimy na domowe i gabinetowe. Do domowych zaliczamy m. in.: Indywidualna Stymulacja słuchu Johansena, Aktywny Trening Słuchowy Neuroflow. Natomiast do gabinetowych możemy zaliczyć m. in.: terapia Tomatisa, AIT (Auditory Integration Training), Sonas Samonas, metoda Warnkego. Poprzez stymulację można wpłynąć na dojrzewanie i zmiany w układzie słuchowym dzięki plastyczności neuronalnej.

FORMY POMOCY DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PRZETWARZANIA SŁUCHOWEGO

Zaliczamy trzy obszary:

1. Rozwijanie umiejętności słuchowych
2. Rozwijanie języka, komunikacji i stymulowanie możliwości poznawczych dziecka
3. Poprawa jakości bodźców akustycznych

Dzieci, u których stwierdzono problemy w obrębie procesów przetwarzania słuchowego potrzebują pomocy. Terapia opiera się na kilku równie ważnych elementach. Powinien być on ściśle kontrolowany i precyzyjnie prowadzony wykorzystując dane z badań diagnostycznych. Kolejne to wykształcenie u dzieci odpowiednich technik kompensacyjnych oraz poprawa funkcji poznawczych – pamięci, koncentracji, szybkości podejmowania decyzji umożliwiających radzenie sobie z trudnościami z percepcją słuchową – angażowanie psychologa, pedagoga lub logopedę. Należy

poprawić parametry akustyczne w klasach poprzez zastosowanie systemów wytlumiających hałas otoczenia i wzmacniających głos nauczyciela. Trzeba pamiętać o wprowadzeniu terapii ruchowej poprawiającej napięcie mięśniowe, prawidłową równowagę oraz koordynację.

Ostatnim, bardzo ważnym aspektem to funkcjonowanie dzieci z zaburzeniami przetwarzania słuchowego w klasie i sali lekcyjnej. W takim przypadku należy pamiętać o **dostosowaniu wymagań edukacyjnych**:

- **Ważny jest dobór odpowiedniego miejsca w** klasie – dziecko powinno siedzieć na jednej z pierwszych ławek, ale nie bezpośrednio przy oknie, możliwie blisko osoby mówiącej, ale jak najdalej od drzwi, celem uniknięcia rozpraszania przez osoby wchodzące lub wychodzące;
- **Eliminacja zbędnego hałasu**: zamknięcie okna ograniczenie szurania krzesłami;
- **Nauczyciel powinien głośno i wolno doczytywać instrukcje lub polecenie i zadania**, gdyż w sytuacji nasilonego stresu, hałasu bądź blokady emocjonalnej może obniżyć się sprawność koncentracji uwagi;
- **Rozkładanie polecenia na krótsze sekwencje**, powtórzenie polecenia w wolniejszym tempie – dać czas na przetworzenie usłyszanej informacji słownej, upewnienie się, czy dziecko zrozumiało polecenie;
- **Wydłużenie czasu pracy** – szczególnie dawać więcej czasu na przeanalizowanie tekstu mówionego, jak również na przeczytanie i przeanalizowanie tekstu czytanego; stopniowanie trudności podczas pracy;
- **Stosowanie wzmocnień pozytywnych** – chwalenie za każde dobrze wykonane zadania czy wysiłek, wzmacnianie poczucia wartości oraz podkreślanie mocnych stron dziecka;
- W ocenianiu konieczne jest branie pod uwagę wszystkich składowych oceny, aktywności na lekcjach, odrobionych prac domowych.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2 w Łomży dysponuje sprzętem do diagnozy i terapii z zakresu centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego. Jeżeli Twoje dziecko ma słuch w normie, a mimo to nie rozumie i ma ukończone 7 lat, to zapraszamy do naszej placówki w celu diagnozy.

Opracowała:
Ewa Duchnowska
Surdopedagog

Bibliografia:

1. Kurkowski M., Zaburzenia przetwarzania słuchowego (w:) Grabias S., Kurkowski M. red., Logopedia. Teoria zaburzeń mowy, t. , Lublin: UMCS, 2012, s. 117-128
2. Senderski A. , Rozpoznawanie i postępowanie w zaburzeniach przetwarzania słuchowego u dzieci. , t. 13(2), Otorinolaryngologia, 2014, s. 77-81
3. Zaleski T. , Rozpoznawanie zaburzeń słuchu pochodzenia centralnego, t. V, Audiofonologia, 1993
4. Skoczylas A. i in. , Ośrodkowe zaburzenia słuchu - wskazówki diagnostyczne i propozycje terapii , t. 1(1), Nowa Audiofonologia , 2012, s. 11-18